

Wat is #mgg20?

De Groninger Archieven en partners organiseren voor het eerst niet een Dag, maar een hele Maand van de Groninger Geschiedenis. Vrijwel elke dag in oktober is er een historische activiteit. De historie van Groningen komt tot leven in lezingen, wandelingen, rondleidingen, kinderactiviteiten en meer, verspreid over stad en ommeland. Bovendien wordt vrijwel alles ook digitaal aangeboden. Volg ons op sociale media met #mgg20 #oostwest en vind alle informatie op maandvandegroningergeschiedenis.nl.

Hoogtepunten uit de Maand van de Groninger Geschiedenis

Zaterdag 17 oktober
Livestream prijsuitreiking
Esther Koopsenning

Zaterdag 17 oktober
Wandel de provincie door
In het spoor van Aaltje

Zondag 18 oktober
Historische lezingen
Schilderijrestauraties

Dinsdag 20 oktober
Pandonderzoek Oost west, thuis best
Historisch lint van
Hoogezand en Martenshoek

Woensdag 21 oktober
Geschiedenis voor kinderen
Maak kennis met de middeleeuwen

Donderdag 22 oktober
Stuk van de week in film
Kuikman keert terug

Vrijdag 23 oktober
Grensverhalen
Groningen grensland

Zaterdag 24 oktober
Wandel de provincie door
Monumentale panden van Glimmen

Zondag 25 oktober
Historische lezingen
Westerwolde en een meestervervalser

Woensdag 28 oktober
Geschiedenis voor kinderen
Deadline: Ontwerp je eigen familiewapen

Donderdag 29 oktober
Stuk van de week in film
Molukkers op drift

Zaterdag 31 oktober
Groninger Geschiedenis Quiz

GRENSVERHALEN

Van Nederlands-Indië naar Veendam

De Tweede Wereldoorlog eindigde in Nederlands-Indië op 15 augustus 1945. Tussen 1945 en 1968 reisden ruim 350.000 mensen vanuit voormalig Nederlands-Indië naar Nederland. In Groningen arriveerden voornamelijk Indische repatrianten en Molukkers. Een grote groep repatrianten vond onderdak in contractpensions. Eigenaren hiervan maakten vaak winst door te besparen op eten, verwarming en watergebruik. Dat ervaren ook de ouders van Yvonne Drevel-Piël.

Door Sanne Meijer

“In september 1958 kwamen mijn ouders met hun acht kinderen aan in Nederland. We kwamen terecht in contractpension *Het Roosje* in Veendam, met z’n tien in één kamer. Ikzelf, drie maanden jong, sliep in een kistje onder de tafel. Het ging de pensionhoudster om het geld. Het eten was slecht. Op een gegeven moment zeiden de vrouwen in het pension: ‘Laat óns maar koken’.”

De familie kreeg een maatschappelijk werkster toegewezen. Zij moest hulp bieden bij de overgang naar de Nederlandse maatschappij. Zij merkte op dat Yvonne’s moeder de aardappels naar zich toe moest schillen, in plaats van van zich af. Waarop Yvonne’s moeder antwoordde: ‘U houdt alles voor u zelf, ik deel alles uit’.

Ondanks de slechte woonomstandigheden moesten gerepatrieerden 60 procent van hun maandinkomen afstaan. Volgens de overheid was deze betaling een stimulans om zelf onderdak te zoeken. “Na een jaar kregen mijn ouders een huis toegewezen aan de Somerlustweg. Met de maatschappelijk werkster gingen zij naar de winkel om huishoudelijke spullen te kopen. Zij zocht allerlei artikelen voor hen uit en legde deze op de toonbank. Mijn ouders deden ondertussen hetzelfde: ‘Dat doen wij zelf wel’, zei mijn vader.” In 1969 sloten de laatste contractpensions.

Yvonne is trots op haar ouders. “Ze moesten alles achterlaten en opnieuw beginnen. Samen hebben ze de schouders eronder gezet.”

In het kader van 75 jaar *vrijheid Groningen* en de *Maand van de Groninger Geschiedenis* publiceert De Verhalen van Groningen in samenwerking met de Groninger Archieven twee verrassende fietsroutes. Beide zijn gebaseerd op door het publiek ingestuurde verhalen over de naoorlogse jaren in Groningen. De ene route in en om de stad vertelt het verhaal van de migratie van Molukkers en Indische repatrianten naar Nederland. De andere route voert door het Gronings-Duits grensgebied. De eerste staat op maandvandegroningergeschiedenis.nl, de tweede komt daar op 23 oktober ook te staan.

Het audio-video verhaal *Jongenskamp voor de baldadige jeugd* is nu te zien en horen op maandvandegroningergeschiedenis.nl.

Still uit Jongensstad Westerwolde van J.S. Pater, 1955-1957

Stadse straatschoffies heropgevoed in Westerwolde

“Wat gebeurt er als je twee bronnen combineert? Ontstaat er verduidelijking of juist vervreemding?” Dat vroeg collectiebeheerder René Duursma van de Groninger Archieven zich af toen hij een radio-uitzending uit 1947 en filmbeelden uit 1955 samenvoegde. “Een archiefexperiment”, noemt hij het.

Voor de *Maand van de Groninger Geschiedenis* zette Duursma een radio-uitzending van de RONO, de voorloper van RTV Noord, over Jongensstad Westerwolde onder beelden die daar acht jaar later werden gemaakt. Ondanks de tussenliggende jaren lijkt in het jongenskamp weinig aan de werkwijze veranderd. Jongensstad Westerwolde was een heropvoedingskamp bij Sellingeren. Probleemjeugd uit heel Nederland kwam hier drie maanden naar toe om normen en waarden te leren. Sommigen wisten niet eens hoe ze met mes en vork moesten eten. Het waren jongens die gedragsgrenzen overschreden, ze raakten steeds weer verzeild in vechtpartijen en andere onmin. Duursma: “Het is prachtig om stemmen uit het verleden te horen. Zo vertelt straatschoffie Bep met een Amsterdams accent over zijn tijd in Westerwolde. Het is goud als je dat hoort.” De Jongensstad sloot in de jaren 70 de deuren. De Groninger Archieven bewaren behalve papieren archieven en film, ook audio. Zo ligt in het depot een enorme collectie bestanden van de RONO en RTV Noord. Deze zijn gerubriceerd en overgezet van plaat op magneetband door Willem Beetstra, toenmalig audioman van RTV Noord, en gedigitaliseerd door de Groninger Archieven. Duursma is Beetstra dankbaar: “Hij heeft veel audiomateriaal gered van de vergetelheid. In de nabije toekomst willen we meer RONO-materiaal digitaal ontsluiten voor een groter publiek.”

Column

De boekenkast van Eppo van Nispen: Een pijnstillert tegen eenzaamheid

Eenzaamheid is een woord dat de laatste tijd vaak valt. De coronamaatregelen maken dat mensen zich sneller alleen voelen, iets wat ik zelf ook ondervind. Uren eenzaam zittend op m’n kamer. Mijn studietijd belevend vanachter de computer. Ik had het me allemaal toch wat anders voorgesteld.

In mijn pessimistische stemming arriveerde ik bij het online symposium *VertelErfGoed* van de *Maand van de Groninger Geschiedenis*. Ik was sceptisch. Dit kon toch niet opwegen tegen een real-life evenement? Blijkbaar had ik me vergist.

Tot mijn grote verrassing voegde de digitale variant een nieuwe dimensie toe, eentje die ik nog nooit eerder zag. Normaal gesproken vinden lezingen vaak plaats in zalen waarmee de sprekers zelf geen binding hebben. Deze ruimten laten niet de mens achter de verteller zien. Dit is anders bij online presentaties. Zo keek ik mijn ogen uit tijdens de lezing van Eppo van Nispen. Zomaar een kijkje krijgen in de werkkamer van een medehistoricus,

Still uit online symposium Vertel ErfGoed op 1 oktober 2020

hoe uniek is dat? Kunst hing aan de muren, foto’s stonden in de kasten. Er was zelfs een cheque van een duizelingwekkend hoog bedrag. Zou dit betekenen dat we als historici toch écht wat kunnen verdienen?

Mijn hart ging het snelste kloppen van de rijk gevulde boekenkast. Deze pulde zó uit dat niet alle boeken erin pasten. Herkenbaar. Ik kreeg

meteen een gevoel van verbondenheid. Mijn eigen boekenkast kent namelijk hetzelfde probleem. Ook mijn geschiedenisdocenten hebben – volgens mij – last van deze kwaal.

Een medicijn tegen de boekenziekte is tot zover niet gevonden. En ik weet ook niet of dat erg is. Het boekenprobleem zorgt er namelijk voor dat historici zich onderling verbonden voelen. Zelfs het coronavirus en het nieuwe digitale leven kunnen hier geen spelletje tussen krijgen.

Denkend aan de volle boekenkast van Eppo van Nispen voel ik mij opeens een stuk minder eenzaam.

Klaske Berger
Masterstudent Geschiedenis RuG

